

Praha

očíma cizích básníků

STEREO
1118 3117 G

Vybral a sestavil prof. Lubomír Poživil

Před mnoha desítkami let žil v Praze mladý novinář, nakladatelský redaktor a básník, který miloval své město tehdy ohrožené výbojným fašismem. I rozhodl se, že spočítá a shromáždí všechny verše, které kdy byly o Praze cizími básníky napsány, a dokonce že shromáždí všechny výňatky z dopisů, zápisků a deníků všech ostatních slavných umělců, kteří Prahou alespoň prošli. Nedopočetl se, protože sotva začal, hrnuly se mu odevšad stále nově objevené materiály, známé i neznámé; ale přece jen se mu podařilo sestavit několik knížek, kterým dal symbolické názvy Věčné Čechy, Očíma lásky, Město vídám veliké, Ta krásná země; nedopočetl se také proto, že byl jako známý antifašistický novinář zatčen, uvězněn a v roce 1942 popraven. Jmenoval se Vincy Schwarz, pocházel z hanáckého Šternberka a dožil se čtyřiceti let.

Nepoznal už verše, napsané novými hosty o Praze osvobozené a nové, která postupně vyrůstala v socialistické velkoměsto. Neboť Praha více než kdy jindy přitahuje návštěvníky z celého světa. Je to nepochybně tím, že vzrůstající počtem, rozsahem i výškou nových sídlišť nepozbývá svého dávného původu v historickém centru; jistě proto, že soudobé město nemění historické jádro Prahy v historickou rezervaci, ale ponechává i v něm kypět soudobý život: staré gotické sklepy se mění v útulné vinárničky, do klášterů, které se už málem rozpadávají, umištují po nákladných rekonstrukcích díla, která byla potud jen v depozitářích galerií, z bývalé Královské cesty vytváří procházkovou magistrálu od Prašné brány až po hradní rampu. Profesor V. V. Štech, velký znalec a milovník Prahy, horlivý průvodce všech světových malířů a sochařů, kteří navštívili Prahu, vodil své hosty na strahovské terasy a těšil se vždy na chvíli úžasu, když se před nimi otevřelo Město: město v kotlině, členěné jasnou řekou Vltavou, město zvedající se od řeky do mírných i prudších svahů, město plné stavebních památek, z nichž od jedné ke druhé lze dojít několika desítkami kroků, město románské, gotické, renesanční, barokní, i moderní i ještě modernější, jehož stáletou krásu neporušily dnešní paláce ani věžové domy okolních sídlišť. A také vodil své hosty na Kampu, nejraději za jasných měsíčních nocí, kdy náměstíčka v okolí Čertovky procházejí z reality do pohádky a kdy památný most Karlův skutečně vypadá tak, jak ho charakterizoval v prvním překvapení francouzský sochař Émile Antoine Bourdelle: gotický kentaur s barokní hlavou.

Praha okouzlovala básníky po celé věky. V dobách své slávy, za mocných králů z rodu Přemyslova, v době Karla IV. i Jiřího Poděbradského i v dobách utrpení, kdy se z Evropské metropole stávalo a nakonec stalo provinční město, zanedbané, ošumělé, neopravené, chátrající — ale kdy Praha, „královna sirá“, nepřestala být pokládána za jedno z významných evropských měst. Měst, která sice nezáří leskem preferované císařské Vídně, ale zůstává památníkem, byť smutným a tragickým, národa s vysokou kulturou, který se jednou zvedne a bude opět stát mezi předními národy světa.

Není divu, že čeští básníci všech generací vyjadřovali lásku ke svému městu ve verších, ať už to byly umně komponované latinské a později i české hexametry, anebo jen pololidové popěvky o tom pražském mostě, o jarním přeletu racků nad Vltavu, o rozkvetlém šeriku na petřínských stráních. Denně se objevují nové doklady, veršované, prózou psané, do písni a písniček zkomponované pražské dojmy tak bohaté, že už naplnily celou jednu velkou knihovnu, v níž jsou jen díla Prahou inspirovaná. Nechceme-li jít příliš daleko do minulosti až středověké, stačí začít Johannem Wolfgangem Goethem a Clementem Brentanem, celé spousty veršů objevíme v díle pražského rodáka německého původu Rainera Marie Rilka, anebo zas jihlavského rodáka Louise Fűrnerberga; a pak už jsou tu jména básníků francouzských, kteří okouzlovali poválečnou generaci a kteří sami si nesli hluboko v srdci obraz Prahy buď jen kratičko spatřené, jako Guillaume Apollinaire, anebo dlouze prožívané, jako Paul Claudel, i jména prvních básníků sovětských, zejména Borise Pasternaka. A konečně jsou tu i desítky jmen, která první sběratel, pořadatel a vydavatel básnických dojmů cizích básníků z Prahy a o Praze ještě nemohl znát a už nepoznal, protože k nám přišli, až když na dlouho zatemnělá Praha se rozsvítila nejen pro dny sváteční, ale i pro dny všední. Patří k nám a mnohé z nich bychom neměli ani uvádět mezi básníky cizími; jsou naši.

Gramofonová deska, která se pokouší ukázat Prahu očima těchto našich milých hostů, obahuje proto jen výběr veršů nejlepších, nejvroucnějších a nejmilejších. Sedmnáct herců a recitátorů známých jmen spojilo své síly, aby vyjádřili to, co cítili návštěvníci a hosté naší Prahy. Známe jejich hlasy, oni sami jsou nám blízcí. A přece se zdá, že ty hlasy zaznívají dnes trochu jinak než obvykle. Jsou pevnější i rozechvělejší, zvoní, zpívají, voní, jako by pluly v řece světové poezie jako na vlnách. Řeka, která dlouhou cestou k moři mění své jméno podle zemí a národů, je stále táž. Je to řeka našeho hlavního města. Proto i hlasy recitátorů zvroucněly rytmem jejich vln i rytmem lásky, patřící tomuto městu, které i naši hosté, tak často se k nám vracející, pokládají za jedno z nejkrásnějších na světě. Vladimír Kovářík

Eduardas Mieželaitis: Z českého zápisníku
Přel. Jaroslav Kabíček
Josef Bek

Johann Wolfgang Goethe: Než přistoupíme k věci
Přel. Pavel Eisner
Zdeněk Buchvaldek

Clemens Brentano: V nejranějším mládí
Přel. Pavel Eisner
Václav Voska

Theodor Mundt: Ze všech měst
Přel. Pavel Eisner
Václav Voska

Guillaume Apollinaire: Pásmo
Přel. Karel Čapek
Jaroslava Adamová

Paul Claudel: Obrázky z Čech
Přel. Ivan Slavík
Jaroslava Adamová

Konstanty Ildefons Gálczyński: Na Karlově mostě
Přel. Jan Pilař
Josef Bek

Rainer Maria Rilke: Hradčany — V kapli sv. Václava
Na Malé Straně — Křížová chodba v Loretě
Ve starém domě — Šlechtický dům
Příchod jara — Večerní procházka — Vyhlídka
Přel. Gustav Francel

Viktor Preiss a Jana Preissová

Louis Fűrnberg: Praha (1939)
Přel. Soňa Nová
Jiřina Petrovická

Vadim Šefner: Chrám svatého Víta
Přel. Zdena Bergrová
Jiřina Petrovická

Boris Pasternak: Jaro
Přel. Luděk Kubišta
Jiřina Švorcová

Jevgenij Dolmatovskij: Ulička úzká
Přel. Václav Jelínek
Vlasta Vlasáková

Pablo Neruda: Můj přítel z ulic
Přel. Adolf Kroupa
Jiří Holý

Pablo Neruda: Byl jsi životem
Přel. Adolf Kroupa
Jiří Holý

Jannis Ritsos: Srovnání
Přel. Mariana Stříbrná
Otakar Brousek

Nazim Hikmet: Večer
Přel. Jiří Taufer
Martin Růžek

Petr Vegin: Staré město pražské
Přel. Václav Daněk
Jaroslava Adamová

Eduardas Mieželaitis: Pohled věčnosti
Přel. Jaroslav Kabíček
Vladimír Šmeral

Eduardas Mieželaitis: Husův pomník
Přel. Jaroslav Kabíček
Jiřina Švorcová

Emmanuel Roblès: Pražské hodiny
Přel. Jan O. Fischer
Eduard Cupák

Šamil Anak: Vltava
Přel. Jiří Honzík
Regina Rázlová

Šamil Anak: Václavské náměstí
Přel. Jiří Honzík
Regina Rázlová

Robert Rožděstvenskij: Srdce na dlani
Přel. Jana Moravcová
František Němec

Jekatěrina Ševelevová: Město pro dva
Přel. Václav Jelínek
Dana Medřická

Kajsyn Kulijev: Loučení s Prahou
Přel. Václav Jelínek
Zdeněk Buchvaldek

Klavírní improvizace Ilja Hurník
Režie Lubomír Poživil

Sleeve-note © Vladimír Kovářík 1983
Cover design © Stanislav Dvorský 1983
Illustration © Jiří Švengsbír 1983
Odpovědná redaktorka obalu Jana Řehořová